KĄ GALI PADARYTI KIEKVIENAS SUAUGĘS, KAD APSAUGOTŲ VAIKUS NUO SMURTO?

KURTI PAGARBIUS IR ŠILTUS SANTYKIUS SU VAIKU:

- nuolat pasidomėkite, kuo vaikas gyvena ir kaip jaučiasi;
- būkite prieinama/-s, kai vaikas dalinasi savo įspūdžiais ar kreipiasi bet kokiu klausimu. Vaikui svarbu matyti, kad rimtai žiūrite į tai, ką ji/-s nori pasakyti.

ŽINOTI, KAD KIEKVIENAS VAIKAS GALI ATSIDURTI PAVOJINGOJE SITUACIJOJE.

- Vaikai smurtą gali patirti įvairioje aplinkoje, iš nepažįstamų ir gerai šeimai pažįstamų žmonių.
- Smurtui galima užkirsti kelią, būnant saugiu ir patikimu suaugusiuoju savo vaikui bei kalbantis apie galimus pavojus.

PASIKALBĖTI SU VAIKU APIE SAUGUMĄ, PABRĖŽIANT, KAD:

- niekas neturi teisės vaiko skriausti ar žeminti (mušti, stumdyti, rėkti, apvardžiuoti, liesti intymių kūno vietų ir pan.);
- jei kažkas elgiasi nemaloniai ar gąsdinančiai, tai yra netinkamas elgesys;
- apie netinkamą elgesį svarbu pasakyti patikimam suaugusiajam.

BŪTI SAUGIU SUAUGUSIUOJU SAVO VAIKUI:

- jei įtemptoje situacijoje nesusivaldėte, pirma/-s inicijuokite pokalbį, įvardinkite, kad netinkamai pasielgėte, atsiprašykite, pasakykite, kad kitą kartą stengsitės elgtis kitaip;
- gerbkite vaiko nuomonę ir jausmus, susijusius su jo kūnu: nelieskite, jei jam nepatinka ir neverskite bučiuoti ar apkabinti kitų žmonių.

Paramos vaikams centras
Children Support Centre

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija

NETINKAMAS KITO ELGESYS: KĄ SVARBU ŽINOTI KIEKVIENAM VAIKUI IR PAAUGLIUI

TU TURI TEISĘ:

- būti apsaugota/-s nuo bet kokios rūšies smurto ir netinkamo elgesio;
- gauti visą reikalingą pagalbą, jei kas nors tave nuskriaudė ar pažemino.

KAS YRA SMURTAS IR NETINKAMAS ELGESYS?

- Nuolatinis žeminimas, užgauliojimas, tyčiojimasis, menkinimas ar atstūmimas – tai psichologinis smurtas.
- Mušimas, stumdymas, purtymas ar ausies užsukimas – fizinis smurtas.
- Seksualinis smurtas – tai intymių kūno vietų lietimas ar vertimas liesti kito žmogaus intymias kūno vietas, nuogo kūno nuotraukų/video rodymas, siuntimas ar reikalavimas jų atsiųsti.
- Kai neztikrinami svarbiausi dalykai – maistas, būtini vaistai, drabužiai, mokymosi priemonės – tai yra nepriežiūra.

PASITIKĖK SAVO JAUSMAIS:

- jei tau nemalonu, skaudu ar baisu dėl kito žmogaus elgesio, tai reiškia, kad kitas žmogus elgiasi netinkamai;
- joks žmogus neturi teisės tavęs žeminti, fiziškai užgauti ar liesti tavo intymių vietų.

JEI PATYREI AR PATIRI SMURTĄ:

- kreipkis pagalbos į patikimą suaugusįjį: šeimos narį, mokyklos specialistą, kitą patikimą žmogų;
- pasitark, paskambinusi/-ęs į pagalbos liniją:
  - Vaikų linija (116 111)
  - Jaunimo linija (8 800 28888)
  - Vaiko teisių linija (8 800 10600)

Paramos vaikams centras
Children Support Centre

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija

NETINKAMAS KITO ELGESYS: KĄ SVARBU ŽINOTI KIEKVIENAM VAIKUI IR PAAUGLIUI

TU TURI TEISĘ:

- būti apsaugota/-s nuo bet kokios rūšies smurto ir netinkamo elgesio;
- gauti visą reikalingą pagalbą, jei kas nors tave nuskriaudė ar pažemino.

KAS YRA SMURTAS IR NETINKAMAS ELGESYS?

- Nuolatinis žeminimas, užgauliojimas, tyčiojimasis, menkinimas ar atstūmimas – tai psichologinis smurtas.
- Mušimas, stumdymas, purtymas ar ausies užsukimas – fizinis smurtas.
- Seksualinis smurtas – tai intymių kūno vietų lietimas ar vertimas liesti kito žmogaus intymias kūno vietas, nuogo kūno nuotraukų/video rodymas, siuntimas ar reikalavimas jų atsiųsti.
- Kai nežtikrinami svarbiausi dalykai – maistas, būtini vaistai, drabužiai, mokymosi priemonės – tai yra nepriežiūra.

PASITIKĖK SAVO JAUSMAIS:

- jei tau nemalonu, skaudu ar baisu dėl kito žmogaus elgesio, tai reiškia, kad kitas žmogus elgiasi netinkamai;
- joks žmogus neturi teisės tavęs žeminti, fiziškai užgauti ar liesti tavo intymių vietų.

JEI PATYREI AR PATIRI SMURTĄ:

- kreipkis pagalbos į patikimą suaugusįjį: šeimos narį, mokyklos specialistą, kitą patikimą žmogų;
- pasitark, paskambinusi/-ęs į pagalbos liniją:
  - Vaikų linija (116 111)
  - Jaunimo linija (8 800 28888)
  - Vaiko teisių linija (8 800 10800)

Paramos vaikams centras
Children Support Centre

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Paramos vaikams centras
Children Support Centre

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija

KAIP APSAUGOTI VAIKUS NUO SMURTO

SU VAIKAIS DIRBANTYS SPECIALISTAI VIENI PIRMŲJŲ GALI PASTEBĖTI FIZINIO IR EMOCINIO SMURTO, SEKSUALINĖS PRIEVARTOS IR NEPRIEŽIŪROS ŽENKLUS. TAD LABAI SVARBU ŽINOTI, KAIP ATPAŽINTI PRIEVARTĄ PATYRUSIUS VAIKUS IR SUTEIKTI BŪTINĄ PAGALBĄ.

SMURTAS PRIEŠ VAIKUS. Didelė dalis vaikų ir paauglių Lietuvoje patiria smurtą. Vilniaus universiteto mokslininkų tyrimo duomenimis, net 71% 12-16 metų paauglių, dalyvavusių tyrime nurodė patyrę bent vienos rūšies smurtą. Tarp smurto rūšių vyrauja psichologinis smurtas (47%), fizinis smurtas (34.6%) ir seksualinė prievarta internete (31.4%).

1

2

3

ATPAŽINIMAS. Dažniausiai vaikams būna sunku pasakyti apie patirtą smurtą. Atsakomybė atpažinti psichologinį, fizinį, seksualinį smurtą ir nepriežiūrą tenka suaugusiems. Ženklai, rodantys, jog vaikas galbūt patyrė ar šiuo metu patiria smurtą yra: pasikeitusi savijauta ir elgesys, baimingumas, išgąstis, prislėgta nuotaika, agresyvus elgesys, užsisklendimas, atsisakymas dalyvauti anksčiau mėgtose veiklose ir kita. Amžiaus neatitinkančios vaiko žinios apie lytinius santykius arba itin seksualus elgesys gali rodyti seksualinės prievartos patirtį.

ATOSTOGOS. Svarbu, kad specialistai atkreiptų dėmesį į ugdomų vaikų savijautą ir elgesį prieš ir po atostogų. Atostogaudami dažnai vaikai ir paaugliai daugiau laiko praleidžia internete, todėl dažniau gali susidurti su netinkamu elgesiu socialiniuose tinkluose, pokalbių programėlėse ir net žaidimų platformose. Vaikai ir paaugliai smurtą gali dažniau patirti ir realiame gyvenime, kai daugiau laiko praleidžia be patikimų suaugusiųjų arba su mažai pažįstamais.

KAI VAIKAS PASAKO APIE SMURTĄ. Jei vaikas ar paauglys pasako apie smurto patirtį, svarbu reaguoti ramiai, tikėti, išklausyti, atspindėti girdimus sunkius jausmus, patikinti vaiką, kad smurtas yra ne jo kaltė, paaiškinti, kokių veiksmų imsitės toliau siekdami jį/ją apsaugoti.

4

REAGAVIMAS Į IŠAIŠKĖJUSIUS SMURTO ATVEJUS. Reaguoti į išaiškėjusį smurto atvejį reikėtų pagal įstaigoje galiojančią tvarką ir užtikrinant vaiko saugumą. Pagal Lietuvoje galiojančius įstatymus, apie smurto prieš vaikus atvejus turėtų būti informuojami teritoriniai vaiko teisių apsaugos skyriai ir policija.

5

6

VAIKO APSAUGOS POLITIKA ĮSTAIGOJE. Svarbu, kad kiekvienoje įstaigoje, dirbančioje su vaikais, būtų veikianti Vaiko apsaugos politika, kurioje būtų aprašytos įstaigos vertybės, elgesio su vaikais principai, darbuotojų švietimo apie smurto prevenciją planas, reagavimo į išaiškėjusius smurto atvejus mechanizmas.

ESAME SAUGŪS!

PREVENCINĖ PROGRAMA „ESAME SAUGŪS“. Įstaigos, norinčios įgyvendinti sistemingą smurto prieš vaikus prevencijos programą bendruomenėje, kviečiamos prisijungti prie programos „Esame saugūs“. Tai praktiniai, interaktyvūs užsiėmimai vaikams ir paskaitos tėvams bei įstaigos bendruomenei.

Vesti užsiėmimus vaikams ir paskaitas tėvams gali specialistai (socialiniai darbuotojai, psichologai, socialiniai pedagogai, mokytojai, auklėtojai) baigę Paramos vaikams centro organizuojamus programos „Esame saugūs“ mokymus.

Daugiau informacijos: *https://bit.ly/484dVMO*

Daugiau informacijos apie vaikų apsaugą nuo seksualinės prievartos: *www.pvcmokymai.lt*

Atmintinė parengta, įgyvendinant projektą „Kompleksinė pagalba nuo smurto nukentėjusiems vaikams, smurto liudininkams ir jų šeimoms“, kurį finansuoja LR socialinės apsaugos ir darbo ministerija.